תורה אור

[א]מנא הא מילתא דאמור רבנן אין *זונות א)לבהמות? א"ל לא נישמוט קרא לכתוב אתנן זונה וכלב ב] *תניא נמי הכי ג] מנין לאתנן כלב ומחיר זונה שמותרין שנאמר ב' ולא ד', ולדותיהן מותרין שנאמר גם שניהם הם ולא ולדותיהן *אמר רבא ולד הנרבעת אסורה היא וולדה נרבעו (א) *ד] נוגחת אסורה היא וולדה נגחו, ולד מוקצה ונעבד מותר מ"ט לאימיה אקציה, לאימיה פלחי לה א"ד ה] ולד מוקצה ונעבד אסור מאי טעמא? דניחא ליה בניפחיה ו] *אמר רב אחדבוי בר אמי אמר רב המקדש בפר"ש שור הנסקל מקודשת, בפרש עגלי ע"ז אינה מקודשת מאי טעמא *אי בעית אימא קרא ואי בעית אימא סברא: אי בעית אימא סברא, ז] ניחא ליה (גבי ע"ז) בניפחיה גבי שור הנסקל לא ניחא ליה בניפחיה אי בעית אימא קרא *גבי עבודת כוכבי' כתיב °והיית חרם כמוהו *כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא כמוהו גבי שור הנסקל כתיב °לא יאכל את בשרו בשרו אסור פרשו מותר:

מתני' נתן לה ח] מעות הרי אלו מותרין יינות ושמנים וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב על גבי המזבח אסור. נתן לה: *מוקדשין הרי אלו מותרין עופות הרי אלו אסורין, שהיה בדין מה אם המוקדשין שהמום פוסל בהן אין אתנן ומחיר חל עליהן ט] עוף שאין המום פוסל בו אינו דין שלא יהא אתנן ומחיר חל עליו תלמוד לומר °לכל נדר להביא את העוף *כל האסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרין, רבי אליעזר אומר ולד טרפה לא יקרב על גבי המזבח, רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כשירה שינקה מן הטרפה פסולה מעל גבי המזבח, *כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים: י]

גמ' *ת"ר נתן לה חיטין ועשאתן סולת, זיתים ועשאתן שמן, ענבים ועשאתן יין, תני חדא אסורים ותניא אידך מותרין אמר רב יוסף: תני גוריון דמן אספורק ב"ש אוסרין וב"ה מתירין ב"ה סברי "הם" ולא ולדותיהן, "הם" ולא שינוייהן ב"ש סברי "הם" ולא ולדותיהן, גם לרבות שינוייהן ולב"ה הכתיב גם? גם לב"ה קשה. ת"ר °בית ה' אלהיך פרט לפרה שאין באה לבית דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים לרבות את °הריקועין מאן חכמים אמר רב חסדא רבי יוסי בר' יהודה היא דתניא נתן לה זהב רבי יוסי בר יהודה אומר אין עושין ריקועין אפי' אחורי בית הכפרת: נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין כו': יא] ויהיו מוקדשין אתנן ומחיר חל עליהן מקל וחומר: ומה עופות שאין המום פוסל בהן אתנן ומחיר חל עליהן, מוקדשים שהמום פוסל בהן אינו דין שאתנן ומחיר חל עליהן תלמוד לומר "לכל נדר" להוציא את הנדור טעמא דמעטינהו קרא הא לא מעטינהו קרא הוה אמינא כי יהיב לה מוקדשין חל עליהן אתנן ומחיר והא יב] לאו *ממונא הוא? אמר רב הושעיא בממנה על פסחו ורבי היא דתניא °ואם ימעט הבית מהיות משה החייהו משה, מכדי אכילה ולא מכדי מקח רבי אומר אף מכדי מקח שאם אין לו ממנה אחרים עמו על פסחו ועל חגיגתו ומעותיו חולין שע"מ כן הקדישו ישראל יג] פסחיהן: כל האסורים לגבי מזבח יד] וכו': אמר רב כל האסורים לגבי מזבח ולדותיהן מותרים ותני עלה רבי אליעזר אוסר, אמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת שעיברו ולבסוף נרבעו דרבי אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אבל נרבעו ולבסוף עיברו דברי הכל מותרין רבא אמר מחלוקת בשנרבעו ולבסוף עיברו דרבי אליעזר סבר זה וזה גורם אסור ורבנן סברי זה וזה גורם מותר אבל עיברו ולבסוף נרבעו דברי הכל אסורין ורבא לטעמיה דאמר רבא ולד נרבעת אסורה היא וולדה נרבעו, ולד נוגחת אסורה היא וולדה נגחו לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת שנרבעו כשהן מוקדשין דר"א סבר טו] ביזוי מילתא ורבנן סברי לא, אבל נרבעו כשהן חולין הואיל ואשתנו דברי הכל מותרין רבא אמר רב נחמן מחלוקת כשנרבעו כשהן חולין דרבי אליעזר סבר טז] ביזוי מילתא ורבנן סברי הואיל ואשתנו מותרין אבל נרבעו כשהן מוקדשין דברי הכל אסורין:

א) בכורות ז: חולין נח: [ע"ש בתוס' שגירסתם כגי' דהכא ולא כמשנה שבמשניות] ב) [ע"ז מו: תוס' דפרה פ"א] ג) [עירובין סג: וש"נ] ד) [תוספתא פ"ד]
ה) [פסחים ל: ע"ש כל הענין] ו) ע"ז מו: ז) [חולין נח: וש"נ] ח) סנהדרין פ: ט) [ע"ז כד: ע"ש וש"נ]

אין זונות לבהמה · דקתני מתני' אתנן כלב מותר : **תניא נמי הכי · מנין כו'** · גרסי' לה יז] [מתניתין היא אלא משום דתני בברייתא מנין לאתנן כו' ומפרשה בהדיא להכי מייתי לה וגמגום וצ"ל דלא גרסינן לה] : **ולד מוקצה ונעבד מותר** · דלא אקצייה אלא לדידה ולא פלחא אלא לדידה :

מתני' נתן לה מוקדשין · לא חייל עלייהו אתנן כדמפרש בגמ' : **נתן לה עופות** · חולין הרי אלו אסורין שוב להקרבה : **ולד טריפה לא יקרב** · אבל להדיוט ד"ה מותר דלאו מגופה קא רבי : **גמ' אספורק** · שם מקום : יח] **לפרה** · אדומה : **וריקועין** · ציפוי למזבח אם נתן לה זהב : **אחורי בית הכפורת** · דאמרינן בפ"ק דיומא (דף כא·) י"א אמה היו עתרים בעזרה אחורי חומת בית הכפורת דאפילו התם דקילא קדושתה אסור האתנן אם יש יט] בנין לעשות והוא נתן לה אבנים באתננה : **אתנן ומחיר חל עלייהו** · כדרבינן במתני' לכל נדר להביא את העוף : **בממנה על פסחו** · הא דאיצטריך קרא כ] למעוטיה כגון שהפריש פסחו ולאחר זמן אמר לזונה הבעלי לי והימני על פסחי באתננך וכיון דאמר רבי כא] רשאי אדם למנות אחרים אם יצטרך למעות לשום דבר אלמא ממונו הוא ואימא ליחול עליה אתנן להכי איצטריך לכל נדר להוציא הנדור : **ואם ימעט** · דריש הכי שנתמעט ביתו שאין לו מה שהוא צריך [לקנות לצורך פסח דהיינו] מהיות משה החייהו משה שימנה אחרים עמו על פסחו ויתנו לו מעות כב] : **מכדי אכילה** · אם נתמעט הבית מכדי אכילה יקבל חיותו ומזונו מן השה (ב) א) שאין לו מה שיאכל כג] החייהו משה אם אין לו עליס ללותו (מכדי אכילה הוא והחייהו כד] (ולא החייהו) משה* : [כה] **(ולא) מכדי מקח** · שאם רוצה לעשות סחורה ונתמעט ביתו מכדי אותו מקח שאין לו מה ליתן בו אינו ממנה אחרים על פסחו בכך : **עובר ירך אמו הוא** · והוא עצמו נרבע : **זה וזה גורם** · הזכר שבא על בהמה זו והיא גרמו לולד שיבא והרי גרמוהו איסור והיתר דאביו מותר ואמו אסורה :

א) שאין לו במה ליקח צרכי אכילת הפסח כגון אם אין לו כו' · נ"ק

מנא הא מילתא דאמרי רבנן אין זונות לבהמה · דקתני במתני' אתנן כלב מותר לשון רש"י וקשיא וכי לא היה יודע דמתני' קרא דריש דב' ולא ד' ועוד מאי קמהדר לא לישתמיט כו' וכי כה] (*לא) היה ר"ל כו] סברא חדשה שאינה במשנה ועוד כי מייתי ברייתא דב' ולא ד' אמאי לא מייתי מתני' דקתני נמי הכי ונראה למורי דודאי רב אחא מפרזיקא היה יודע המשנה והפסוק דב' ולא ד' והיה פשיטא ליה דאם היה נתן האתנן לכלבתא דאינו אתנן משום קרא דשנים ולא ארבעה אבל היה בעי להפך אם אדם נותן אתנן לזונה על מנת שילין כלבו אצלה אם ביאת כלב מיקריא ביאת זנות או לא ואע"ג דאין אתנן שאדם נותן לכלבתא אסור מ"מ אתנן שנותן כלב לאשה אסור ומשני לא לשתמיט *תנא דליתני אתנן שנותן אדם לה ואתנן שהכלב נותן לה והלשון דחוק קצת ובתר הכי מייתי מן הברייתא דכי היכי דאמר דאין ביאת אדם בבהמה ביאת זנות כך אין ביאת בהמה באשה קרויה זנות וממתני' לא ר"ל להביא משום דמשנה אין דרכה לפרש אבל ברייתא אם היה אתנן אשה הנבעלת לכלב אסור היה לה לפרש וביבמות (דף נט:) מוכיח דמילתא דרב אחא נאמר על אשה שנבעלה לכלב דאיכא התם מעשה בריבה אחת בהיתלו שהיתה מכבדת ורבעה כלב כופרי מאחוריה בא מעשה לפני *חכמי' והכשירוה ועל המעשה בעא רב אחא מפרזיקא מנא הא מילתא : **דניחא** ליה בנפחותיה · תימה דהכא גבי נעבד אסרינן ולד נעבד ובמס' ע"ז (דף מו:) בעי המשתחוה לקמה סולת מהו למנחות יש שינוי בנעבד או אין שינוי בנעבד ומייתי הך מילתא דרבא דולד נעבד אסור ומשני התם מעיקרא בהמה והשתא בהמה ובגא הוא דאחידא באפיה כז] אבל *סולת מעיקרא חיטין והשתא סולת אלמא שרינן אפי' בשינוי מבעולד וגבי אתנן הוי סברא דב"ש להפך דאמרו שינוי במקומו הוא עומד וחיטין ועשאן סולת אסורין ובולד מודו דשרי מדרשא דהם ולא ולדותיהם ויש טעם לחלק דודאי גבי עבודת כוכבים ולד אסור כדמפרש הכא דניחא ליה בנפחיה ודעתו להשתחוות לכל הנפח אבל משתחוה לקמה אין דעתו להשתחוות אלא למה שהוא רואה דהיינו את החיטין ולא את הסולת אבל גבי אתנן כח] דעתה אעיקר והעילוי לפיכך גבי בהמה דדעת הזונה לבהמה ולא לולד וגבי קמה דעתה לסולת שהיא עיקר : **רבי** אליעזר אומר ולד טרפה לא יקרב · פרש"י אבל להדיוט ד"ה שרי דלא מגופה קא רבו ולא נהירא דבפ' אלו טרפות (חולין נח·) מפרש בהדיא דאפי' להדיוט נמי אסור והא דפליגי לגבוה כט] א) (נמי שרי) להודיעך ב) (כחן דרבנן) דאפי' לגבוה נמי שרו לכך נראה דאף להדיוט אסור והא דנקט לא יקרב משום רבנן דאמרי יקרב נקטיה : **אבל** נרבעו ולבסוף עיברו ד"ה מותרין · פירוש ל] זה וזה גורם מותר וקשה דשמעינן ליה לר' אליעזר דאית ליה בפרק כל שעה (פסחים כז·) זה וזה גורם אסור ג) וי"ל דהתם מיירי בדבר שאסור אף להדיוט והכא מיירי באיסור גבוה לבד [וע' תוס' סנהדרין פ: ד"ה אלא] :

נמחק

א) רס"ק מ"ז ב) [כחו דר"י כצ"ל] ג) [וכמס' פסחים כניתו קושיא זו בתימה ע"ש צ"ק]

רבינו גרשום

אין זונות בבהמה · לאסור אתננה : דאם איתא · לא לישתמיט קרא ולכתב אתנן זונה וכלב דאתנן נמי משוי אכלב · ל"א מדלא כתב אתנן ומחיר כלב וזונה דלא משוי אתנן ומחיר אכלב ואזונה : תניא נמי הכי דאין זונות בבהמה : דאם תאמר כן ליתן את תאסור של זה בזה אתנן כלב ומחיר זונה דאסורין א"כ הוו להו ארבעה : ולדותיהן · של אתנן ומחיר מותרין : שנאמר גם שניהם · הם ולא ולדותיהן : מ"ט האי לאימיה אקצייה · כלומר לא נתכוון להקצות אלא לאמו ולא לעובר : [מוקצה ונעבד] אסור] (ולד כדבעי אסור) שהעובר נהנה ממה שהאם נהנית : מ"ט דניחא לי' בניפחא ופיטמא' כלומר דניחא ליה כשהבהמה מעוברת נראית שמינה ונפוחה ונראית חשובה יותר לעבודת כוכבים הילכך ניחא ליה בעובר (כעובר) ואסור : כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא (אסור) כמוהו' כל הבא ממנו אסור ואינה מקודשת : איב"א סברא גבי ע"ז ניחא ליה בנפחיה בפרש שיש בו שנראית שמינה הילכך אסור בהנאה : בשור הנסקל לא ניחא ליה בניפחיה · בפרשו שהרי עומד למות הילכך מקודשת : א) ולא כתב ובאתנן · כלומר כל מה שלקוח מאתנן ועוד דאי אמרת מה שלקחה בהמה מאתננה אסור א"כ היינו ולדותיהן שבא מן האתנן ומתניתין קתני ולדותיהן מותרי'. אמר קרא גם שניהם הם ולא ולדותיהן · גם היינו רבויא לרבות שינוייהם כגון חיטין ועשאתן סולת אע"ג דנשתנו אסורין : ובית הלל דרשי הכי · שניהם הם ולא שינויהם ושינוייהם ולדותיהם מותרים וגם

פא"ס אתנן כלב כו' גרסינן לה והס"ד נ"ק

יבמות נט: סוטה כו:

[עיין יבמות שם איתא תנן וכ"ע]

[סנהדרין פ: ע"ז כד:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' היא וולדה נרבעו ולד נוגחת: (ב) רש"י ד"ה מכדי אכילה וכו' כשאין לו וכו' ואם אין לו עליס וכו' והחייהו הס"ד ותיבות ולא החייהו משה נמחק:

[כריתות ד: וש"נ]

[ע"ז לה: וש"נ]

[קדושין נח: ע"ז סב: חולין קמ:]

נמ א מיי' [illegible] מהל' איסורי מזבח [illegible]

נ ב [illegible] מהלכות איסורי [illegible] הל' יב:

נא ג ד [illegible]

נב ה [illegible] מכל' [illegible]

נג ו [illegible] הל"ד:

נד ז [illegible] סו:

נה ח [illegible] שם

נו ט [illegible]

נז י [illegible] הלכה [illegible]

נח כ [illegible] שם

ז"ל רבי י"ק

שיטה מקובצת

א] זונת לבהמה א"ל דכתיב לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב [illegible] : ב] וכלב לא [illegible] ל"א [illegible] קרא [illegible] אתנן זונה וכלב [illegible] : ג] תניא נמי הכי מנין לאתנן [illegible] תאמר [illegible] בזה [illegible] ל"ל כי [illegible] שניהם ב' [illegible] מותרין [illegible] ולא [illegible] : ד] נרבעו [illegible] : ה] א"ד [illegible] מוקצה [illegible] אסור : [illegible] רב : [illegible] עבודת [illegible] ליה [illegible] לה · [illegible] עליהן [illegible] גמ' ת"ר [illegible] ולקחה [illegible] כתיב [illegible] היינו [illegible] ולדותיהן [illegible] שמנים [illegible] כו': [illegible] נתן לה [illegible] אלו [illegible] הרי אלו [illegible] מה שהמום [illegible] אתנן [illegible] עופות [illegible] בהן [illegible] אתנן [illegible] לכל [illegible] העוף [illegible] מעתה [illegible] תיבת [illegible] נמחק : [illegible] אוסר [illegible] תיבות [illegible] נמחק: [illegible] פסחיהן [illegible] עד [illegible] ל"ש : [illegible] מילתא [illegible] בויא [illegible] הואיל [illegible] הכל [illegible] סבר [illegible] ורבנן [illegible] נשתנו [illegible] לה · [illegible] אלא [illegible] ברייתא [illegible] גרסינן [illegible] מייתי לה [illegible] גרסינן: [illegible] ומה"ד

אתנן זונה ומחיר כלב נתן כסף כל דבר הניקח באותן כספים קרב למזבח שנאמר הם ולא שינוייו [illegible] בנין : כ] למעוטי קדשים כגון : כא] ר' דרשאי אדם למנות אחרים על פסחו אם : כב] מעות · שאין לו צרכי סעודה החייהו משה ולא מכדי מקח שאם נתן ערבון על מקחו שקנה שאין לו ממנה אחרים על פסחו בכך עובר ירך אמו כו' : כג] שיאכל · ל"א החייהו : כד] והחיידו החיידו נמחק : כה] על תיבת ולא נרשם עליו קו להורות כי לפ"ד ראוי למחקו : כו] ר"ל באפיה · פי' אינו אלא כאילו הוא בחדר והדלת סגר בפניו : כז] אתנן · ס"א אזלינן בתר אתנן ודעת הזונה ולא לולד : כט] תיבות נמי שרי נמחק : ל] פי' דזה וזה :

דאמרינן דאתי לרבות קשיא לב"ה דהא לא קא מרבי מידי מיניה : פרט לפרה שאינה באה לבית' דכל מעשיה עושין בהר המשחה דמותרת להביא מאתנן : וחכ"א בית לרבות את הריקועין · שאין מביאין מאתנן אפי' אחרי בית [illegible] : נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין · ועופות [illegible] ונדבה שאתנן ח[illegible] שלו דשל הקדש [illegible] פסחו וממנה על [illegible] משה · כלומר א[illegible]

אכילה ולא מכדי מקח · כלומר אם נחסר לו מצורך תקון אכילתו יכול ליקח מעות מאחרים וממנה על שם פסחו ויקח מעות ויקנה [illegible] מקח שאם צריך לטלית או לדבר אחר ממנה אחרים כו' ומעות חולין ויעשה בהן צורכו שעל מנת כן הקדישו ישראל א[illegible] חל עליו אי לאו דמעטי' קרא מנדר [דר' אליעזר סבר זה וזה גורם אסור אע"ג דהאי ולד בא מצד אחד של היתר של [illegible] סברי זה וזה גורם מותר אבל עיברו כו': ל"א מחלוקת שנרבעו כשהן מוקדשין אע"ג דבתר הכי עיברו ר' אלעזר סבר [illegible] דרבינו גרס כאן בגמ' מ"ט [דנתן לה כספים הרי אלו מותרין] דכתיב אתנן זונה ולא האהנן ועל זה כתב כלומר וכו'

הגהות הגר"א [א] גמ' מנא הא כו' · פי' לכהונה וגרסינן תנן נמי הכי אתנן כו' : [ב] רש"י ד"ה ולא מכדי ל"ג ולא והוא שייך [illegible]

דברים כג, יט
לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלקיך לכל נדר כי תועבת ה' אלקיך גם שניהם

* בלשון גר רבא מביא את דעתו על ר"נ ולא מפרש כדעת עצמו כמו בגו' I

נושא
ולדותיהם על פסולים [illegible]

מבנה
מותר [illegible]

נושא
[illegible] אשה [illegible]

נושא
למה [illegible] אתנן חל [illegible]

נושא
מח' תנאים [illegible]

מבנה
① ② ③

נסיבות
קיימת מח' תנאים (ר"א ורבנן) נ"ג